

Het Pestprotocol van Dalton kindcentrum De Markesteen.

Dit protocol is gebaseerd op het Nationaal Onderwijsprotocol tegen pesten.

- Doelstelling van het Pestprotocol.
- Uitgangspunten aanpak pestprobleem.
- Wat wordt er onder pesten verstaan?
- Signalen dat een kind wordt gepest.
- Activiteiten in het kader van preventie.
- Als er dan toch gepest wordt. Curatieve aanpak.
- Als het pesten door blijft gaan.
- Sanctiebeleid.
- Adviezen aan de ouders.
- Meidenvrijn.
- Incidenteel

Doelstelling van het Pestprotocol.

“Alle kinderen moeten zich in hun basisschoolperiode veilig kunnen voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen.”

Wij willen streven naar een pestvrije school. We vinden dat we er alles aan moeten doen om de aan onze zorg toevertrouwde kinderen een zo veilig mogelijke omgeving te garanderen, zodat ze zich optimaal kunnen ontwikkelen.

Door regels en afspraken zichtbaar te maken kunnen kinderen en volwassenen, als er zich ongewenste situaties voordoen, elkaar aanspreken op deze regels en afspraken.

Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen stellen we alle kinderen in de gelegenheid om met veel plezier naar school te gaan.

Uitgangspunten aanpak pestprobleem.

Om pestgedrag te voorkomen en/ of aan te pakken voldoen we aan de volgende voorwaarden:

- Pesten moet door alle partijen als een probleem worden gezien. Met partijen bedoelen we leerlingen, onderwijzend en niet onderwijzend personeel en ouders.
- De Markesteen wil pesten voorkomen. We zijn preventief bezig en wachten niet op pestproblemen.
- De leerkrachten op de Markesteen kunnen pesten signaleren. De leerkrachten nemen naar aanleiding daarvan ook duidelijk stelling.
- Op de Markesteen praten we niet alleen over pesten, maar passen afspraken en omgangsregels toe in concreet gedrag en in concrete situaties. Op deze wijze wordt kennis omgezet in een vaardigheid om positief met elkaar om te kunnen gaan.
- Voorbeeldgedrag van volwassenen binnen de school is van groot belang. In de houding van alle medewerkers moeten kinderen kunnen aflezen, dat wij respect hebben voor elkaar en voor alle kinderen op onze school. We moeten in ons gedrag duidelijk laten zien wat wij verstaan onder een veilige school.
- De Markesteen beschikt over een herkenbare aanpak: het pestprotocol. Duidelijk bij alle medewerkers, kinderen en ouders.
- Als ouders/ verzorgers menen dat de school in gebreke is gebleven bij het oplossen van een pestprobleem volgens dit pestprotocol dan kunnen zij onze vertrouwenspersoon inschakelen. Deze maakt melding bij de klachtencommissie die het probleem onderzoekt, deskundigen raadpleegt en het bevoegd gezag adviseert. Onze vertrouwenspersoon is Roelien Zijlma (r.zijlma@ooz.nl), of bij de anti-pestcoördinator en intern begeleider Regina Frederiks (ib-markesteen@ooz.nl)

Wat wordt er onder pesten verstaan?

“Een scholier of scholiere krijgt te maken met geweld of wordt gepest, als hij of zij gedurende een langere periode herhaaldelijk overgeleverd is aan het negatieve gedrag van een of meer andere scholieren.”(Olweus)

“Pesten is (psychisch, fysiek of sexueel) systematisch geweld van een leerling of een groep leerlingen ten opzichte van een of meer klasgenoten, die niet meer in staat is/ zijn zichzelf te verdedigen.” (Bob van der Meer)

Voorbeelden van negatief (pest-) gedrag is:

- treiteren, belachelijk maken, kleineren, bespotten, uitschelden, koeioneren
- bedreigen
- van de groep buitensluiten, negeren van behoeften, tot zondebok maken
- slaan, schoppen, duwen, knijpen, met voorwerpen bekogelen
- spullen verstoppen, afpakken of beschadigen
- digitaal pesten via Internet. (Zie hiervoor het mediaprotocol)

Pesten gebeurt berekend, men wil bewust iemand kwetsen of kleineren.

Pesten is duurzaam; het gebeurt herhaaldelijk, systematisch en langdurig en het stopt vrijwel nooit vanzelf.

Pesten is een ongelijke strijd.

De pestkop heeft geen positieve bedoelingen; hij/ zij wil pijn doen, vernielen of kwetsen.

Het pesten gebeurt meestal door een groep (pestkop, meelopers en supporters) tegenover een geïsoleerd slachtoffer.

Pesten heeft meestal een vaste structuur; pestkoppen zijn meestal dezelfde, net zoals slachtoffers.

Mogelijke gevolgen:

- Indien niet tijdig wordt ingegrepen, kunnen de gevolgen (zowel lichamelijk als geestelijk) heel pijnlijk en ingewikkeld zijn en ook heel lang naslepen.
- Het is niet gemakkelijk om tot betere relaties te komen; het herstel verloopt moeizaam.
- Isolement en grote eenzaamheid bij het gepeste kind.
- De groep leidt onder een dreigend en onveilig klimaat; kinderen zijn angstig en wantrouwen elkaar; de kinderen zijn weinig open of spontaan; weinig echte vriendschappen binnen de groep.

We willen duidelijk het verschil aangeven tussen plagen en pesten. Plagen heeft een sociale functie. Het gebeurt tussen kinderen die elkaars gelijken zijn en is vriendschappelijk. Plagen is grappen met elkaar uithalen. Beide partijen ondervinden hiervan geen schade. De ene keer plaagt de een, de andere keer plaagt de ander. Plagen zien wij als grappen maken, (verbaal) stoeien, geinen met elkaar en elkaar een beetje uitdagen.

De leerkrachten en medewerkers van de Markesteen geven duidelijk de grens aan tussen pesten en plagen. Pesten kan absoluut niet, plagen kan wel. Als een kind een signaal afgeeft dat het wordt gepest nemen we dat altijd serieus. We gaan in het gesprek met het kind en analyseren de situatie. Het kind geeft zelf een grens aan en die respecteren we! In situaties waarin het gedrag niet als pesten werd bedoeld leggen we dat aan beide partijen uit, zo leren kinderen ook elkaars grenzen respecteren.

Signalen dat een kind wordt gepest.

Bij het gepeste kind:	In de rest van de klas/ bij de pesters:
<ul style="list-style-type: none">- Vaak alleen staan in de pauze.- Tijdens de pauze bij de pleinwacht staan.- Een spel is ‘toevallig’ steeds net begonnen als hij of zij erbij komt.- Vaak alleen met jongere kinderen willen spelen.- Het kind wil niet meer naar school of geeft	<ul style="list-style-type: none">- Altijd een bijnaam, nooit bij de eigen naam noemen.- Zogenaamde leuke opmerkingen maken over een klasgenoot.- Een klasgenoot voortdurend ergens de schuld van geven.- Briefjes doorgeven.

<p>aan zich ziek te voelen.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Bepaalde kleren niet meer aan willen hebben naar school. - Het kind is gauw boos of prikkelbaar. - Het kind wil niet meer buiten spelen en sluit zich op in huis. - Het kind wordt niet (meer) uitgenodigd op feestjes van klasgenoten. 	<ul style="list-style-type: none"> - Beledigen. - Alles stom vinden wat het slachtoffer zegt/ doet/ draagt. - Opmerkingen maken over huidskleur, haardracht of kleding. - Isoleren of negeren. - Buiten school opwachten, slaan of schoppen. - Op weg naar huis achterna rijden. - Naar het huis van het slachtoffer gaan. - Bezittingen afpakken. - Schelden of schreeuwen tegen het slachtoffer. - Veel geroddel in de groep.
--	---

Activiteiten in het kader van preventie.

(Preventieve aanpak)

Deze activiteiten staan in het teken van verbetering van het groeps-/ schoolklimaat. Een positief leer- en leefklimaat geeft meer binding met de school, waardoor gewelddadig gedrag sterk afneemt.

Hoe werken we daar in de klas aan?

- A. De manier waarop we met de kinderen omgaan, gebaseerd op de uitgangspunten van Dalton: samenwerking/ zelfstandigheid/ verantwoordelijkheid/ vrijheid, effectiviteit en reflectie.
- B. De manier waarop we kinderen bij de les betrekken, hen aanmoedigen, helpen, corrigeren, het gevoel geven dat fouten maken mag, verantwoordelijkheid geven, feedback geven en vragen stellen, enzovoort.
- C. De manier waarop we rekening houden met verschillen tussen kinderen.
- D. De manier waarop wij werken volgens de principes van Dalton. Kinderen helpen zelfstandig te worden, verantwoordelijkheid te geven, helpen bij het maken van keuzes en samenwerken bevorderen.
- E. Afspraken en omgangsregels. Tweeledig:
 - In de school: regels die gelden voor iedereen binnen de school, duidelijk zichtbaar opgehangen: de Gouden Markesteenregels. Opgesteld door de leerlingenraad en het team.
 - Vanuit de methode voor Sociaal Emotioneel Leren: Kwink. Lessen over weerbaarheid, complimenten geven, weerbaarheid en specifiek ook over pesten.
 - In de klas: de regels en afspraken die de leerkracht samen met de groep vaststelt. Duidelijk beschreven, kort en bondig en voor iedereen zichtbaar.
- F. Aanbod in lessen en materialen sociaal- emotionele ontwikkeling.
 - Methode Kwink
 - Drie introductiedagen aan het begin van elk nieuw schooljaar. Deze dagen zijn erop gericht elkaar te leren kennen en een positieve groepssfeer te bevorderen.
 - Werkvormen coöperatief leren, kinderen leren samenwerken en gebruik maken van elkaars kwaliteiten.
 - Energizers en klasbouwers
- G. Signalering van (on-) gewenst gedrag. We gebruiken het pedagogisch leerlingvolgsysteem ZIEN, het sociogram en vragenlijsten van WMK-PO om inzicht te krijgen in gedrag.

De sociaal- emotionele ontwikkeling van kinderen wordt bijgehouden in Parnassys.

Als er dan toch gepest wordt. Curatieve aanpak.

Het kan natuurlijk voorkomen dat er ondanks alle maatregelen in de preventieve sfeer toch nog gepest wordt. Pesten gebeurt meestal stiekem en buiten het gezichtsveld van leerkrachten. Het is belangrijk dat het gemeld wordt bij de leerkracht door ouders, leerlingen of andere betrokkenen. Als gezien wordt, of door onderzoek bij vermoeden of horen bevestigd wordt dat er gepest wordt, gaan we over tot de volgende stappen:

1. De gepeste ondersteuning geven.

De gepeste serieus nemen. Aangeven dat je actie gaat ondernemen. Medeleven tonen, luisteren en vragen: hoe en door wie wordt gepest. Nagaan hoe de leerling zelf reageert, wat doet hij/ zij voor, tijdens en na het pesten. Het kind laten inzien waarom een kind pest. Nagaan welke oplossing het kind zelf voor ogen ziet.

2. De pester stoppen.

In een gesprek aangeven dat je het gedrag afkeurt. Zoeken naar de reden van het pesten. Laten inzien wat het effect van zijn/ haar gedrag is voor de gepeste. Excuses laten aanbieden. Aangeven dat je verwacht dat de pester zich houdt aan de afspraken en omgangsregels zoals die bekend zijn. Ingaan op eventuele sancties zoals binnenblijven, passend strafwerk maken of nablijven totdat alle kinderen naar huis zijn. Tenslotte afspraken maken over gedragsveranderingen. De naleving van deze afspraken bewaken door middel van evaluatiegesprekken. Waardeer nadrukkelijk positief gedrag.

3. Meelopers aanspreken.

De meeloper zien wij als een passieve pester. Hij/ zij is medeplichtig. Blijft op afstand en doet niets om het pesten te stoppen. Hij neemt het niet op voor het slachtoffer. Hij lacht mee met de pester om verschillende redenen, waarbij de belangrijkste is dat hij bang is om zelf het slachtoffer te worden. Deze dingen moeten bespreekbaar gemaakt worden in de klas. Informatie over pestgedrag naar de leerkracht valt niet onder 'klikken'. De groep moet dit duidelijk ervaren. Wijs de groep nog eens op de omgangs- en gedragsregels.

Hiernaast zijn er ook kinderen die niets met de situatie te maken hebben. Vaak voelen zij zich wel onveilig. Het is de taak van de leerkracht om het veiligheidsgevoel van deze kinderen te vergroten. Het is belangrijk dat de leerkracht altijd in/ bij de klas is. Ook kan er afgesproken worden dat de leerkracht meegaat in de kleedkamer bij gym. Alle leerkrachten op de Markesteen lopen pleinwacht. De klas wordt zo min mogelijk alleen gelaten.

4. Dossier aanleggen.

De leerkracht legt een dossier aan in Parnassys, zowel voor de pester als het pestslachtoffer en eventueel meelopers. Dit dossier bevat gegevens met betrekking tot de betreffende situatie en betrokkenen. Dit dossier wordt tevens aangevuld met meldingen van overige leerkrachten, ouders en andere betrokkenen. Ouders/ verzorgers van de pester worden op de hoogte gebracht van de feiten en weten dat we een dossier gaan aanleggen.

Het pesten kan nu stoppen. We blijven dit in de gaten houden. Het kan echter ook zijn dat het pesten doorgaat.

Als het pesten door blijft gaan.

Als het pesten doorgaat gaan we activiteiten ondernemen waarbij alle vijf betrokken partijen aandacht krijgen. Met partijen bedoelen we: de gepeste, de pester, de meelopers, de leerkrachten en de ouders. (Het vijfsporenbeleid)

1. Hulp aan het gepeste kind.

- Adviezen; probeer bespreekbaar te maken waarom het kind gepest wordt.
- Sociale vaardigheidstraining of weerbaarheidstraining aanvragen in overleg met de ouders/ Intern Begeleider.
- Gesprekken met ouders.
- Zelfbeeldonderzoek.
- 'Hoe verder' afspraak.

2. Aanpak van het gedrag van de pester.

- Straffend gesprek omdat hij geen veiligheid heeft geboden.
- Sociale vaardigheidstraining aanvragen in overleg met de ouders/ Intern Begeleider.
- Lezen van boeken over pesten en de gevolgen ervan.
- Binnenblijven tijdens pauzes.
- Kind later naar huis laten gaan, in overleg met de ouders.
- Gesprek met de ouders/ verzorgers over de situatie, eventueel met kind erbij. Hoe maken we een einde aan dit probleem? Ouders kunnen niet ontkennen dat hun kind pest aangezien er een dossier aangelegd is.
- Probleemoplossende gesprekken: wat is de reden van het pestgedrag?

* weinig aandacht van ouders

- * lichamelijke bestraffing door ouders
- * ouders corrigeren agressief gedrag niet
- * zelf gepest zijn
- * reactie op bepaalde geur-, kleur- of smaakstoffen
- * slecht voorbeeld van ouders of andere volwassenen
- * blootstelling aan geweld via TV of computerspelletjes

Als de oorzaak enigszins duidelijk is, probeert de leerkracht de gevoeligheid van de pester te vergroten voor wat hij met het gepeste kind doet. Dit kan met behulp van een rollenspel.

- Maken van een 'hoe verder' afspraak. Aangeven wat er van de pester wordt verwacht en wat er zal gebeuren als het pesten wordt voortgezet. Indien nodig worden deze afspraken schriftelijk vastgelegd (contract) en ondertekend door de leerling, zijn/ haar ouders, de leerkracht en de directie of Intern Begeleider.

3. Aanpak van de meelopers/ rest van de klas.

- Maken van duidelijke afspraken via gesprekken.
- Gemaakte afspraken worden regelmatig geëvalueerd.
- Contact met ouders/ verzorgers
- Het veiligheidsgevoel van kinderen vergroten, alert zijn.
- Groepstraining specifiek gericht op de sfeer in de groep en de verantwoordelijkheid van iedere leerling.

4. De leerkrachten/ het team.

- Gemaakte afspraken doorgeven.
- Collectieve controle op afspraken. Bespreken in vergaderingen.
- De leerkracht moet informatie hebben over de achtergronden, signalen, gevolgen en aanpak. (Intern Begeleider/ orthotheek)
- Als leerkrachten het probleem niet willen of kunnen zien of het inadequaat aanpakken is de inschakeling van een vertrouwenspersoon op school mogelijk. Deze kan een klacht indienen bij de klachtencommissie, die alle partijen hoort, advies inwint bij deskundigen en het bevoegd gezag adviseert welke activiteiten uit te voeren.

5. De ouders.

Zoals uit bovenstaande blijkt worden de ouders van zowel het gepeste kind als de pester en de meelopers geïnformeerd en betrokken bij verdere activiteiten om het pesten te stoppen.

Sanctiebeleid.

Bij een pestbeleid hoort ook een sanctiebeleid. Het moet voor iedereen duidelijk zijn welke maatregel bij welk gedrag genomen wordt. Het moet ook duidelijk zijn wie in welke situatie een sanctie kan opleggen.

Gedrag	Sanctie	Door wie
Eenmalig geconstateerd pestgedrag.	Gesprek over omgangsregels, ingaan op eventuele sancties.	Leerkracht
Pesten blijft doorgaan.	Straffend gesprek: - Lezen boek over pesten. - Opstel schrijven over pesten. - Gesprek met de ouders/ verzorgers over het pesten.	Leerkracht
Pesten blijft toch doorgaan.	Gesprek met de ouders/ verzorgers. Gedragcontract wordt ondertekend. Straf gaat door.	Leerkracht in overleg met Intern Begeleider/ directie.
Negatief gedrag blijft gehandhaafd. Geen verbetering merkbaar.	Schorsing- verwijdering.	Directeur in overleg met het schoolbestuur.

Adviezen aan de ouders.

Ouders van gepeste kinderen:

- Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind.
- Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, probeert u contact op te nemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken.
- Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken.
- Door positieve stimulering en complimentjes kan het zelfrespect vergroot worden of weer terug komen.
- Steun uw kind in het idee dat er een einde komt aan het pesten.

Ouders van pesters:

- Neem het probleem van uw kind serieus.
- Raak niet in paniek: elk kind loopt de kans pester te worden.
- Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen.
- Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aan doet.
- Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind.
- Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van de school staat.

Alle andere ouders:

- Geef direct aan de leerkracht aan als uw kind zich onveilig voelt in de klas.
- Neem ouders van het gepeste kind serieus.
- Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan.
- Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag.
- Geef zelf het goede voorbeeld.
- Leer uw kind voor anderen op te komen.
- Leer uw kind voor zichzelf op te komen.

Meidenvenijn

Als het pesten over en weer gebeurt, veelal onderhuids plaatsvindt binnen een groep meisjes, spreken we van meidenvenijn. Bij de aanpak van meidenvenijn gaan we iets anders te werk. Ook hierbij is de betrokkenheid van ouders van groot belang. Het gesprek met ouders erg belangrijk.

Daarnaast gaan we met de betrokken meisjes in gesprek, het gaat hierbij niet om de schuldvraag, maar om de toekomst: Hoe willen wij met elkaar omgaan? Hoe zorgen we voor een oplossing waarmee iedereen tevreden is?

De gemaakte afspraken worden vastgelegd in een contract met de meisjes, deze wordt door alle betrokkenen ondertekend. Wat goed werkt is hier een 'momentje' van te maken met de meisjes: versier of knutsel aan het contract. Hier kan de onderlinge relatie geobserveerd worden en een succeservaring opgedaan worden in het ontspannen en positief met elkaar omgaan.

Vakliteratuur over dit specifieke onderwerp is aanwezig bij Irene.

Incidenteel

Door aan de start van het schooljaar bewust bezig te zijn met groepsvorming en de fasen die een groep doormaakt (forming, storming, norming, performing) goed te monitoren kun je als leerkracht veel invloed uitoefenen op de dynamiek van je groep. In sommige gevallen ontstaat er een negatieve dynamiek waarbij de leerkracht handelingsverlegen kan zijn. In die gevallen maken we soms gebruik van begeleidingsprogramma's van externen.